SOME PAGES IN THE ORIGINAL CONTAIN FLAWS AND OTHER DEFECTS WHICH APPEAR ON THE FILM

వేంకటకృష్ణరాయ, అన్నగారి

శ్రీరామకధాప్రతిపాదక ధైర్యశతకము

చెన్నపట్టణం, 1904

Record no. 363

Vēṅkaṭakṛṣṇarāya, Annagāri

Śrīrāmakadhāpratipādaka dhairyaśatakamu

Cennapaṭṭaṇaṃ, 1904

Record no. 363

Bibliographic Record Target

వేంకటకృష్ణరాయ, అన్నగారి.

శ్రీరామకథాప్రతిపాదక ధైర్యశతకము / అన్నగారి వేంకటకృష్ణరాయచే రచియింపబడి, గొంగులూరి గుండోపాఖ్యకవిచే పరిష్కరించబడినది.- చెన్నపట్టణం : హిందూరత్నాకరముద్రాక్షరశాల, 1904.

22, 2, 2 p. ;20 cm.

Record no. 363

Vēṅkaṭakr̥ṣṇarāya, Annagāri.

Śrīrāmakadhāpratipādaka dhairyaśatakamu / Annagāri Vēṅkaṭakr̥ṣṇarāyacē raciyimpabaḍi, Goṅgulūri Guṇḍōpākhyakavicē pariṣkariñcabaḍinadi.- Cennapaṭṭaṇaṃ : Hindūratnākaramudrākṣaraśāla, 1904.

22, 2, 2 p. ;20 cm.

Record no. 363

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ రామకథా ప్రతిపాదక ధైర్యశతకం.

ఇదిచదువనిచ్ఛయించెడు భగవద్భక్తుల కత్యంతోప
యుక్తముగా రామాయణకథానుసారముగా
హయిదరాబాదసమీపం బీబీనగరంపూర్వ
మున్ను ప్రస్తుతం బాగుఅంబరుపేట
లోనున్ను నివాసముగానున్న
అన్నగారి వేంకటకృష్ణ రాయ
నామధేయుండగు
భగవద్భక్తునిచే భక్తిమార్గముగా
రచియింపంబడి
తత్సమీప రామపల్లె నివాసుండగు
గొంగులూరి గుండోబాఖ్యకవిచే
బరిష్కరింపంబడి

చెన్నపట్టణం
పిడుగు - సుబ్బరామయ్యా అండుసన్ గార్ల
హిందూరత్నాకరముద్రాక్షరశాలయందు
గ్రంథకర్తవలననే మొదటితూరి
అచ్చుకూర్పించి ప్రచురింపంబడియె.

1904

శ్రీరస్తు.

శ్రీహనుమత్ సీతాలక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్నసమేత

శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

శ్రీరామకథాప్రతిపాదక ధైర్యశతకము.

శ్రీకమలామనోల్లసిత శీలదయాపరపాహిపాహిలో । కైకశర
ణ్యదానవకులాంతక యోాయభయప్రదాతను । శ్లోకహ కేయటంచది
తిజుల్ గుణిగా మొరశేయ సన్నుతుల్ । గైకొను రామమూర్తి మన
కాంక్షలో సంగువిచారమేటికిన్ ॥౧॥ మనవి గ్రహింపవే కరుణామా
నక లోకములోన రావణుం। డనునొకదొడ్డదానవు డహర్నిశముల్ మ
ము బాధబెట్టుమే। మని మొనగెల్వజాలమని యారటబొందుసురాళి నా
దరిం। చినఘున రామమూర్తి మనచింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥౨॥
ఏనవనిన్ జనించెద దినేశకులంబున మీరలంతమీ । మీనిజతేజము
ల్ కపులు మేదినిపై జనియింపశేయుడ । వ్వానరశేనతో గడశిబా
నివధించెదనంచునమ్మికల్ । బూనువు రామమూర్తి మన పోషణశే
యు విచారమేటికిన్ ॥౩॥ రవికులమందుపంక్తి రథ రాజకుమారు
లులేక చింతచే। సపస మొనర్ప యజ్ఞ పురుషత్వముడగు పాయసాన్న
ము । చ్చివరుననీవెలందులభుజింవనొనర్పుమటన్న శ్రీరమా । ధవు
డగు రామమూర్తిన్ మనదాపుగలంపు విచారమేటికిన్ ॥౪॥ తనదుని
జాంశ రాముడన దప్పక శేషనిజాంశ లక్ష్మణుం । డనగరథాంగశంఖవి
హితాంశములన్ భరతుంశత్రుఘ్నూ । దనుడనధాత్రిలోసిటు ము
ద-బున మానవరూపుడైజం । చినరఘు రామమూర్తిన్ మనచిం

తలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥౫॥ నందనుడయ్యె శ్రీహరి ఘనంబుగ ధ
న్యులమంచు నాదశ । స్సందనుడాన్పపాంగనలు సర్వజనుల్ విను
తింపసంతతా । నందములోడ బెంపగ దినంబు దినంబున కంతకృద్ధినిం।
పొందినరామమూర్తి మనపోషణ సేయు విచారమేటికిన్ ॥౬॥ ఉపన
యనాదిశాస్త్రనిచయోచితకృత్యములెల్ల తండ్రి దీరుపనుపవీతుడై
కులగురుడగ గొల్చిసమస్తశస్త్రముల్ । సఫలత నభ్యసించి యనుజ
న్ములు దానొకలీల మెల్గుచున్ । నిపుణుడు రామమూర్తి మన కీడులు
బాపు విచారమేటికిన్ ॥౭॥ తనదుమఖాంతకాసురుల దండనకై య
లకౌశికుండు రా । మునిదనవెంట నిమ్మనగ ముందల పంక్తిరథుండు
కొంతసే । పునుమదిరోసి ధైర్యమున బొమ్మన నమ్మునితోడ వేగనే ।
గినఘనరామమూర్తి మనకీడులు బాపు విచారమేటికిన్ ॥౮॥ అనుజుడు
లక్ష్మణుండు తనవెంటబరాబరి వెంట రాగన । మ్మునిపతితోడ నాడదగు
ముచ్చటలాడుచు నాంహిన్నికాదులెల్లను నెరవేర్చుచున్ వనములన్
ముకుల్లగనుచున్ ప్రమోదతన్ । జనుఘనరామమూర్తి మన జం
టగలందు విచారమేటికిన్ ॥౯॥ ఘోరతరాట్టహాసమున కుంభిని భీ
తిలున్నట్లు క్రూరతన్ । దాకినదబ్బమనిలుచు దాటకనమ్ముని ధీరునాజ్ఞ
సం । ధ్యోరమొనర్చి తద్వన విహారుల కాపద బాపునద్దయా । కారు
ణ రామమూర్తి మన కాంతులొసంగు విచారమేటికిన్ ॥౧౦॥ ఘనుడ
వు మేలుమేలనుచు కౌశికుడత్తరి నస్త్రశస్త్రసాధనములొసంగి వీడ్కొ
నముదంబున నమ్ముని యిమ్ము వేగ జేరినయమునాగగ । యాగమొనరింపు
మిక సవరింతునంచుబ । ల్కినఘనరామమూర్తి మనకీడులు బాపు
విచారమేటికిన్ ॥౧౧॥ మంచిదినంబునందు ముని మండలితోనలం
కౌశికుండు మో । దించి మఖంబొనర్ప దగుదీక్ష గొనన్ జెరుపంగసం
దుకే । తెంచును బాహుదానవుని దీకొని దారుణబాణమందిమర్దించి
న రామమూర్తి మనదీనత బాపు విచారమేటికిన్ ॥౧౨॥ ఖేచరభూ
చరుల్ బెగడి ఖిన్నతనొందగ నార్భటించిమా । రీచు డెదిర్చనత్తరివరే

ననుజూడుమటంచు ఘోరనా । రాచముబూని వాడటు సగాసర సం
బుధి చెంత ద్రోల్లగా । నైచిన రామమూర్తి మనవాంఛలొసంగు విచా
రమేటికిన్ ॥౧౩॥ నరనితడెంతవాడటు నిశాటులగూల్చె భళీభళీ
వరే । శ్వరులెవరీ మహాత్మునరి జాలరటంచు మునీంద్రులెల్లవల్ । మ
రుగొనియాడ యాగము సమాప్తిన విఘ్నము గాగ జూచుప । త్కారుణు
డు రామమూర్తి మన కాంతులొసంగు విచారమేటికిన్ ॥౧౪॥ ఇను
మడిమెచ్చి కౌశికమునీంద్రుడు నీకొక మేలొనర్తునా । జనకమహీశు
నింటశివు చాపమునున్నది ద్రుంతువేనియా । తనిసుత సీయ జేసెద
ధదాయన సంతసమంది తోడనే । గినఘనరామమూర్తి మనకీడులు
బాపు విచారమేటికిన్ ॥౧౫॥ సురపతిబొంది గౌతముని సుందరితత్ప
తిశాపబద్ధయై ధరనొక రాతిగాబడిన దానిపయిన్ దనపాదధూళిన
త్తరినిగుడించి మొప్పటి విధంబున నాతినొనర్చు సద్దయా । పరుడగు
రామమూర్తి మనపాలగలందు విచారమేటికిన్ ॥౧౬॥ ఇనకులదీప
కుల్ దశరథేంద్రునిపుత్రులు సీమహాత్ము డీశునివిలునెత్తనోపు నదిజూ
పుడటంచు లగౌశికుండుజె । ప్పినమిథిలాధిపుండుమురిపెంబున జూడగలా
నర్పసంతసిం । చినరామమూర్తి మన చింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥
౧౭ ॥ అమరులు మింటభూమిని నరాధిపులద్భుతమంది జూడ నం
భ్రమపడ నావిదేహ నరపాలుని గేహమునందు శంభుచాపమును వత్తి
లగాదు సమి పో ఘడితెంపన గా జెలంగుభ్రరా । రమణుడు రామమూ
ర్తి మనరక్షణ సేయు విచారమేటికిన్ ॥౧౮॥ తిరమతిసంచరింపుచు
విదేహమహీపతిమత్కుమారి సీ । యురుబలశాలికిచ్చెద ఫహ్హాదర
కన్యల సీమహాత్మునో । దరులకునిత్తునంచు శుభసంబలరార బహూక
రింపసం । బరపడు రామమూర్తి మనపాలగలందు విచారమేటికిన్ ॥
౧౯ ॥ జనకుడయోధ్యభూవరమణి పన్నిధికిన్ శుభవార్త వ్రాసి మీ ।
తనయుల పెండ్లికై దగుముదంబున నమ్ముని బంపవారువ । చ్చినవర దాశ
కౌశికుని సేవలనమ్మిథిలాపురిన్ వసియించిన ఘనరామమూర్తి మనచిం

తలుబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౦ ॥ గురునకు తల్లిదండ్రులకు గోరిక తోడనమస్కరించిసో దరులను కౌఁగలించి ప్రమదంబున నందరనాదరించిచాలమరగిననాటనుండియగునట్టి శుభస్థితులెల్లవారికే కృపఁజేసినరామమూర్తి మనపాలగలండు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౧ ॥ మంచిదినంబునందు జనమాన్యుడు నవిత్రధిలాధిపుండురమ్మంచుసుతించిబెక్కు వినయంబుల దోకొనిపోవజాలమోదించుచుధర్మధిమిధ్వనులు దిక్కుల బిక్కటిలంగ బెండ్లికే తెంచినరామమూర్తి మనదీనతబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౨ ॥ హారముఖ నిర్జరావళుల కందగరాని పదాబ్జమానరేశ్వరుడు ముదంబునఁగడిగి శాస్త్రవిధిఁ వివిధోపచారముల్ జరిపి స్వభార్యతో సరభసంబున సీతనుదారవోయబల్ మురిసిన రామమూర్తి మనమోనమడంచు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౩ ॥ మంగళనామనుందిన యుమాసతికిఁ బలియింప నొప్పునమ్మంగళనామ్నదై దనరు మంగళదామ గళంబునఁ దగఁ । మంగళసూత్రబంధన సమంత్రముగా నొనరించి చాలయు । ప్పొంగెడురామమూర్తి మనపోషణ శేయు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౪ ॥ మునులుధరామరుల్ సగమముల్ పఠియింప దొరల్ హితుల్ సతుల్ । మనములమోదులైగన నమర్త్యులు సంతసమందిపుష్పవృష్టిని గురిపింపభూతనయశీర్షమునఁ దల్బ్రాలువేశ్యఁబోసినఘన రామమూర్తి మనచింతలుబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౫ ॥ హుతవహునుంచిమంత్ర విధిహోమములుఁ దగదీర్చియా యరుం । ధతినిచూపుఁ గనుంగొని దినంబులు నాల్గు గ్రమంబునఁ సముత్సతిని వివాహకృత్యము లొనర్చి ధరాతనయానుమోదుడౌ । చతురుడు రామమూర్తి మనజంటగలండు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౬ ॥ జనకుడు లక్ష్మణాదులకు సత్కృతులావిధమేయొనర్చినెమ్మనమలరన్ ముగ్గురుకుమారికలఁ దగదారవోయనాయనుజులకున్ వివాహములు నాయగదాయని సంతసంబునొందినఘనరామమూర్తి మనదీనతబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౭ ॥ జన

కుడు తేరులశ్వములు సామజముల్ దగుదాసదాసికాళిగనలునుధేనువుల్ వివిధకాంచనభూషణముల్ దుకూలముల్ । విశయముతో కుమారికల వెంబడిగాన రణంబొసంగగ । కౌనుఘనరామమూర్తి మనకోరికలిచ్చు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౮ ॥ అగణితపుణ్యుడై దశరథాధిపుడత్తరిదీవరింపగా । దగుముదముల్ చెలంగ దనదమ్ములు దానుసభార్యులై జయంబుగమిధిలేశునానతులు బొందియయోధ్యగృహప్రవేశని । వ్యగజను రామమూర్తి మనపక్కగలండు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౯ ॥ ఏనవనిఁ జనించి ధరణీశులనెల్ల వధించిబ్రోచితే । బూనితిరామనామమిటు బూనగనీకగునే ఘనుండవై । తేననుగెల్వరాయని యదిద్విపభాగఁ వరాముతోననిఁ । బూనినరామమూర్తి మనపోషణశేయు విచారమేటికిఁ ॥ ౩౦ ॥ అపుడగ్గలనిల్లని భయాకులుడై దనవారలందరా । బాపనిజూచిచెయునగ బాణముచేకొని నన్నుగెల్వనీ ప్రాపుదుసేనిరమ్మని మహాహాన్నతవైష్ణవతేజమూతనిఁ । బాపినరామమూర్తి మనపాలగలండు విచారమేటికిఁ ॥ ౩౧ ॥ నాతనయుండు పీడని మనంబుననమ్మితి దేవదేవుడంచాతరి బంతితేరులు గలయ్యయోముదంబలరారసేనలెంతో తగగొల్చి బెక్కువినుతుల్ బ్రచరింపనయోధ్యకేగు । బ్రఖ్యాతుడు రామమూర్తి మనకాంతులొసంగు విచారమేటికిఁ ॥ ౩౨ ॥ అందముమీర మందిరము నందు ప్రవేశముచేఖనంబులం దండనోసంగుకానుకలనందిమనోజసుఖంబులఁ దరా సందనగూడిదల్లులకు నాయనకందముగామెలంగునా । సంతసు రామమూర్తి మనసమ్మకలిచ్చు విచారమేటికిఁ ॥ ౩౩ ॥ ఎదురునోకింతలేక

అయోధ్యాకాండ ఆరంభము.

ధరనేలితినేబహునాళ్లు నీకు నిచ్చెద కనికేపుమంచిది వశిష్ఠుడు చెప్పినరీతి నీవున్ సుమతియు దీక్షబూనుమనుచున్ జనకుండు పట్టశేయన । స్మదహను రామమూర్తి మనమోనమడంచు విచారమేటికిఁ ॥ ౩౪ ॥ మందరబోధకేకయ కుమారిమనోధవుతోడ రామునం

పొందగు కానకీయవని భారము నానుతుకేదగుర్ నిజం। బందుజేరంతు వేసి యనుటంతయు నాత్మనెఱింగి సమ్మతం। బందిన రామమూర్తి మన కోపము బాపు విచారమేటికిర్ ॥ ౩౫॥ అమ కును సంతసంబాదవు న య్యనిజంబులు నిల్చుమేలు గా। తమ్ముకు రాజగుర్ సకల శాసను లర్ గనగల్గు గానవా। కిమ్ము హీనేలుకంటె నిది యేఘనమంచు దలం చి నెమ్మదిర్। నమ్మిన రామమూర్తి మననమ్మి కలిమ్ము విచారమే టికిర్ ॥౩౬॥ వల్లభ నన్ను బాసి వనవాసము నీవరుదేరయుంటనా। క ల్లసుఖంబులున్న నివియేటికి వెంటనె వత్తువన్న నం। ఫుల్లదళాక్షి నాజన క పుత్రిని దోడ్కొని బోవ నాత్మకం। బల్లెను రామమూర్తి మనచిం తలు బాపు విచారమేటికిర్ ॥ ౩౭ ॥ హా రఘువీర నే నెటుల నాగద నిర్ విడనాడి కైకంబా। తిరోనరించె నాపెతలు దీరుట కేనియు పా యమంచు నైన్యారవమ్ముల్ వచించెను దనమ్మనము నూరటిలంగ బల్ కుబల్। ధీరుడు రామమూర్తి మనదీనతబాపు విచారమేటికిర్ ॥౩౮

తల్లులకెల్ల మ్రొక్కి తమతండ్రికి వందనమాచరించి పిం। తల్లిమనోభిలా షముగ దమ్ముడు తోనరుదేర నూరివా। రెల్లడ కైకదుర్గుణము లెల్లగ ణింప నరణ్యమార్గుడై। వెల్లిన రామమూర్తి మన వేదలు బాపు విచా రమేటికిర్ ॥ ౩౯॥ వినువని ప్రేమనాగరులు వెంబడి గుంపులు గూడి రా గనా। క్కడగని జేనరణ్యమున కేగగ మీరిటు రానదేలనే। గుణనగ రంబుకేంక నుగూర్చి వారల్ వలదన్న వద్దయా। త్మునుఘన రామమూర్తి మనతోడుగలండు విచారమేటికిర్ ॥ ౪౦ ॥ ఓయి సుమంత తేరుకొని యొయ్యన నీవిక నూడుజేరి మా। నాయనతోడ మాస్థితి విశంబడ జెప్పు మటంచు నంపియు। ఛాయత నేత్రి కానన ములందు వినోదము లెల్ల జూపుచుర్। బోయిన రామమూర్తి మన పోషణ సేయు విచారమే టికిర్ ॥ ౪౧ ॥ తనపదమందు బుట్టిన కతంబున శంభు శిరంబు నెక్కె భూ। మినిసకలాఘనాశ నిగమించు ప్రభావము నొందె గంగయై। నసుద సుమూర్తి యైడవుటవలనర్ శదుభక్తి మునింగి జాల మ్రొక్కె నఘన రా

మమూర్తి మనకేడులు బాపు విచారమేటికిర్ ॥ ౪౨॥ అనదితీరవాహ కుడు నోడలు డెంతయు సంతసించి దిన। ప్యానమొనర్చి కైకతసంబున మీరలత్రిప్రయాసులై। కానలకేగనేలన సగా నిది యూర్వ్యకృతంబులన్న నుజ్ఞానుమ రామమూర్తి మనజంటగలండు విచారమేటికిర్ ॥ ౪౩ ॥ పూజలు జేసి యాశబరి పుంగవు డానది దాయొనర్పనం। భోజదళాక్షి తోమరల బోవుచు ముందొక దప్పులర్ భర। ద్వాజమునీంద్ర పుంగ వుని వాసమెఱింగి జెలంగి వేగనం। దేజను రామమూర్తి మనదీనత బాపు విచారమేటికిర్ ॥ ౪౪ ॥ అతడడుగంగ వాచక యథార్థపు ముచ్చటలెల్ల జెప్పి యం। దతిథివిధుల్ గ్రహించి వినయంబున దాను తనర్ నుతించిన। ప్మృతిపటదల్లిర్ ముందుగల మానులనందరి జూ చుసద్గుణా। న్వితుసగు రామమూర్తి మన వేధలు బాపు విచారమేటి కిర్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రాకట రామనామజప పారగలర్ విగతాఘుడైన వా ల్మీకిని జేరి మ్రొక్కి తనమేలెరిగించుచు చిత్రకూటముర్। గైకొని యు చ్చటర్ నిలువగాదగునంచు వసించు సద్గుణ। శ్లోకుడు రామమూర్తి మనజోడుగలండు విచారమేటికిర్ ॥ ౪౬॥ భరతనయాపరాధర ము ద్గ్రత జేరిన కాకరాక్షసుర్। శరము సవేయజో నతడు స్వామిహారే సనుగావవేదయా। పరశరణన్న సారని కృపామతి మన్ననలాచరిం చున। త్కరుణుడు రామమూర్తి మనకాంతతోషణగు విచారమేటికిర్॥ ౪౭ ॥ రాముడు లేనియీ సకల రాజ్యసుఖంబు లికేటికంచు నెంతో మది రోశి కైకజుడు దోసల శత్రువిఘాతి యాదిగా। నామెయిదన్ను జూడ నరుడంచును దానరుదందు సద్గుణ। స్తోముడు రామమూర్తి మన సహాయుగలండు విచారమేటికిర్ ॥ ౪౮॥ భక్తిదలంచి తల్లులకు పాద సరోజములందు మ్రొక్కెను। వ్యక్తత నావసిష్ఠునకు వందనముల్ ద గబెట్టి దమ్ములర్। రక్తిని కౌంగలించి వివరంబున నందర నాదరించు బల్। యుక్తుడు రామమూర్తి మనయొద్దగలండు విచారమేటికిర్॥ ౪౯॥ జనకుడు మిమ్ము బాసి విడజాలని దుఃఖమునర్ మునింగి గ్ర

కున్న ననురేంద్రలోకమునకుఁ జనెనన్న సహాయుటంచునె। మ్మన
మున చింతజేసి నియమంబుల శాస్త్రవిధుల్ పొసంగన। ట్టిఘనరా
మమూర్తి మనపీడలుబాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦ ॥ మనకుల పూ
ర్వులందరు క్రమంబుననేలు నయోధ్యపేరి శోభనమలరార రాజ్య
పరి పాలన శేయుమటంచు చాలమున్ననమధురోపమాన వచనంబుల
కైకకుమారుతోడనె। ప్పినఘన రామమూర్తి మనపీడలుబాపు వి
చారమేటికిన్ ॥ ౧౧ ॥ భరతుడు నీపదాబ్జములు బాళిపురంబున
కేగనన్ననన్। త్తరి గురు డానతిచ్చిన విధంబున పాదుకలిచ్చి సద్గుణా।
కరయిక బొమ్మటంచు బహుగా వినయంబొనరించు సద్దయా। పరు
డగు రామమూర్తి మనపాలగలండు విచారమేటికిన్॥ ౧౨॥ చిత్రవి
చిత్రమైన వనచిహ్నలు జూచుచు లక్ష్మణుండుభూ। పుత్రియు వెంట
రాగనట బోవుచు నొక్కెడ క్రమాలనున్నన। య్యత్రిమునీంద్రవుం
గవు నిజాశ్రమముం దగజేరునన్ముని। స్తోత్రుడు రామమూర్తి మన
తోడుగలండు విచారమేటికిన్॥ ౧౩ ॥ అతిశయభక్తినత్రి చరణాంబు
రుహంబుల మ్రొక్కి మాఘిచే। నతిథివిధుల్ గ్రహించి జనకాత్మజ కా
భరణంబు లామహా। న్నతునతి యాయుగాగొని వనంబులనింక
తిరించువేడ్క నుద్ధతిజను రామమూర్తి మనజంటగలండు విచారమే

అరణ్యకాండ ప్రారంభము.

టికిన్॥ ౧౪॥ పుడమివడంక ఖేచరులు భూచరు లద్భుతమంద వెక్కు
డుం। దుమకు విరాధుడార్భటముతో నవనీసుత నట్టిబట్టి కా।రడవుల
బారఘోర విశిఖావళిచే జననీకభీతిజూ। పెడుఘనరామమూర్తిమన
పీడలుబాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౫ ॥ అతిశయకోపుడైదనుజ డత్తరి
శిరనుడించిసోదరా। న్వితముగదన్ను బట్ట పృధివీధరమాయనులీలనే
లపై। జతికెలగూల్చియాతనికి శాపవిమోచనమాచరించుమో। చి
తుడగురామమూర్తిమన చింతలుబాపువిచారమేటికిన్ ॥ ౧౬॥ అటజని
కుంభసంభవమహా మునిసన్నిధిజేరి మ్రొక్కి ముచ్చటలెరిగించియా

ఘను వశంబునముండటన్మన్న గౌతమీ। తటిమహిమం బెఱింగి ప్ర
మదంబుననందరుదెంచుకార్యసం। ఘటనుడురామమూర్తి మనకార్య
ములిచ్చువిచారమేటికిన్ ॥ ౧౭ ॥ పావనమైజగంబులనుపర్వనదీసమ
మైజెలంగుగో। దావరిపొంత పంచవటిదాపునదా మొకపర్ణశాలమే।
ధావిధిగట్టిదీక్షయగు దాకనివాసమొనర్పబూనునన। ద్భావుడు రామ
మూర్తి మనపాలగలండు విచారమేటికిన్॥ ౧౮ ॥ అనుజుడు శేవసేయ
జనకాత్మజతో ననిశంబునావనం। బునవిహరింపుచున్ పళ్లముల్ ఫ
లముల్ భుజియింపుచున్ యధే। చ్ఛనునదియే యయోధ్యయను చం
దముబల్ సుఖలీలగావసిం। చినఘన రామమూర్తి మనచింతలుబాపువి
చారమేటికిన్॥ ౧౯॥ ఒకదినమందురావణ సహోదరియుండరుదెం
చిపుష్పసా।యకసుభ్రాంతయై కడునయంబుభయంబుల వేడనమ్మతిం।
చకమదిరోశిలక్ష్మణుని పాలికిబొమ్మని మాయబన్నసా। ధకుడగురా
మమూర్తిమనదాపుగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౨౦ ॥ నినుగనజాలనం
చు నవనీసుతపైకరుదెంచుదానవాం। గనదలించికర్ణములు నాశిక
మున్ విదళించుమంచుత। మ్మునకొకసైగగావెలిపి మొండెముగాదరి
గించుదుష్టఘ్న। దక్షుడగురామమూర్తి మనదంటగలండువిచారమేటి
కిన్ ॥ ౨౧ ॥ ఖరుడును దూషణుండు పదకొండుహితుల్ బదునాల్గువేల
దు। ష్కరదనుజుల్ మహోర్భటము గానికిన్ జనుదేర ఘోరసం। గ
రమొనరించిపెక్కు విశిఖంబుల క్రుక్కడగించుమించునే। ర్పరియగు
రామమూర్తిమనపాలగలండు విచారమేటికిన్॥ ౨౨॥ కనకకురంగరూ
పముటు గైకొనియుండరుదేరుదుష్టుదై। త్యునిగనిముందుగా గలఫిధుల్
మదినెంచి సతిన్ తిరోహితం। బొనరిచిమాయసీతనటనుంచి ప్రమో
దముగాజెలంగుమో। చనగలరామమూర్తిమనచక్కగలండు విచార
మేటికిన్ ॥ ౨౩॥ ఆయలనాగహేమమయమైనకురంగముజూచిప్రాణనా।
థాయదినాకుదెమ్మనిపదంబులపైబడి జాలిగావగల్। సేయదయాప్ర
పూర్ణమతిచెచ్చెరదెచ్చెదనంచుదానిడే। బోయినరామమూర్తిమనపా

షణ శేయు విచారమేటికిన్॥ ౧౪ ॥ దారుకశవామృగంబు బహుదూ
రముగాజనుదేర వెంటనే, మరక రయంబునన్ జని యమర్త్యవిరోధు
నిగానెరింగియు। త్రరికతీవ్రోగ్రసాయకముదగ్రతబూని విధించుమున్ససం।
హారుడగురామమూర్తిమన కాపద బాపువిచారమేటికిన్॥ ౧౫ ॥ ఎదుర
గుతమ్మునిన్గని మహీసుతనొంటరినుంచిరాగనో। ప్పదుపదుమంచుదీ
ప్రగతి పంచవటిఁ దగజేరిసీతలే। నిడియిలుజూచి హాయనియనేక వె
తల్ దలపోసి యాసతిఁ। వెదకిన రామమూర్తి మన వేధలుబాపు
విచారమేటికిఁ॥ ౧౬ ॥ పతితుడురావణుండు చరబట్టిమహీజను కొం
చుబోగనా। సతియడలంగ నడ్డపడి శక్తిదొలంగి సురారిపోటుచే। క్షితి
బటు నజ్జటాయువును జేరిసమగ్రముగా తదీయసం। స్థితివిను రామ
మూర్తిఁ మనదీనత బాపువిచారమేటికిఁ॥ ౧౭ ॥ సవినయవాక్యముల్
బలికి స్వామిహా శేయని మ్రొక్కియజ్జటా। యువుమృతుడైనకాలనియ
మోచిత కృత్యము లాచరించిమ। క్కవసకలామరోత్తములకుఁగ
నరాని పదంబొసంగుప్రా। భవుడగు రామమూర్తిఁ మనపాలగలండు
విచారమేటికిఁ॥ ౧౮ ॥ చనిచని యాకబంధునకు శాపవిమోచనమా
చరించికో। రినవరమిచ్చిముందు శబరిఁ కరుణించి క్రమంబునఁధ
రా। తనయను జాడలారయుచు తమ్ముడుతో నరుదేర వేగనే।గినఘన
రామమూర్తిఁ మనకీడులుబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౧౯ ॥ వనజహి

కిష్కింధాకాండ ప్రారంభము.

తాత్మజుండు తనవైరులుగా నెదభీతినొందిన। య్యనననిలాత్మజుఁబ
నుప నాకపియం దతడెంచి సన్నుదం। బునవినుతించిమ్రొక్కిన ప్ర
మోదత దీవెనలిచ్చి చాలమె। చ్చినఘన రామమూర్తి మనచింత
లుబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౦ ॥ అరవినందనాప్త సుగుణాళిసంతస
మంది ముచ్చటే। మారక దెల్పి యారవికుమారుని ముచ్చటెరింగి చె
ల్మిగా। గోరుచు ఋష్యమూకమునకుఁ హనుమంతుని వెంట దంట
గా। జేరిన రామమూర్తిఁ మనచింతలుబాపు విచారమేటికిఁ॥ ౨౧ ॥

అరవిజుండుభక్తి చరణాంబురుహంబుల మ్రొక్కి మక్కువఁ। గార
వమాచరించి తనకౌంగిట జేర్చుచు నీకువేగనే। దారనురాజ్యముఁ
బహు ముదంబులు గూర్చెదనంచు దుఃఖముల్। దీరుచు రామమూర్తిఁ
మనదీనత బాపు విచారమేటికిఁ॥ ౨౨ ॥ జనకసుతఁ జేరఁగొని నిశా
చరుడేగ మహీజనెమ్మనం। బున వెతగుందివైచు మణిభూషణముల్ క
పివీరులీయుడు। యనివిలకించి తోయజ దళాక్షిని దల్చి మరింత చిం
తజే। సినఘనరామమూర్తిఁ మనచింతలుబాపు విచారమేటికిఁ॥ ౨౩ ॥
వాలివధించుదుందుభి శవంబచటఁబడియున్న కాలిపైఁ। వ్రేలుసజి
మ్మితాళ ఫలవృక్షము లేడిటి నొక్కతూపునఁ। గూలిచి సూర్యనం
దనునకుఁ తనశక్తి దెరుంగ శేయుసం। శీలుడు రామమూర్తిఁమన
చింతలుబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౪ ॥ ఇనసుత కాలయాపన మికేటికి
నీవల వాలితోడబో। రొనరుపరమ్ము లెమ్ము సమరోచితముఁ దిల
కించివానిగ్ర। న్ననవధియింతునంచు రవినందను నాకపిరాజుపాలికిఁ।
గొనిచను రామమూర్తిఁ మనకోరికలిచ్చువిచారమేటికిఁ॥ ౨౫ ॥ అ
తులబలాఢ్యులా శతమఖాత్మజుడంబురుహాప్తపుత్రుడు। ద్ధతిహరియు
గ్మయోయను విధంబున ధీకొని బోరొనర్పవా। లితనువునంట సూటి
గశిలీముఖముఁ నిగుడించుజాలయో। చితుడగురామమూర్తిఁ మన
చింతలుబాపు విచారమేటికిఁ ॥ ౨౬ ॥ శరమున నేలగూలి పరుషంబు
లు బల్కు బలారిసూతిడ। గ్గరకరుదెంచి తెల్విగలుగఁ బహుబోధ
లొనర్చి దారకా। సరణి సుబోధలుఁ నెరిపి సద్గతి కాతనిబుచ్చు సద్ద
యా। పరుడగు రామమూర్తిఁ మనపాలగలండు విచారమేటికిఁ॥ ౨౭ ॥
కపికులరాజ్యసంపదకు కంజహితాత్మజురాజు జేశిన। త్కృపబురికంపివర్ష
ఋతుందిరెడునాటికి సీతజాడదే। నుపమలుగల్గుసాహస బలోన్నతుం
లఁగొనిరమ్మటంచుదీ। పపలుకురామమూర్తిఁ మనకాంతులొసంగు
విచారమేటికిఁ ॥ ౨౮ ॥ అనిశము నెమ్మనంబున ధరాత్మజపైవిరహాళి
గుండెతో। డనుపమభక్తియు క్తివినయంబులనాదరణంబొనర్పలె। క్క

నుదివసంబులొక్కొక యుగంబులెక్క ఘనకాలమెల్లబు । చ్చినఘన రామమూర్తిమన చింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౭౯ ॥ ఇనతనయుండు రాక డక్కొ కించుక మేరనతిక్రమింపనె । వ్వశముననంతసంబొదవ మూనినులన్ దగగూడియాడిమా । నెనో మనమీదనచ్చటికి నీవిపుడేజను మంచుదమ్మునిన్ । బనిపిన రామమూర్తిమన పాలగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౦ ॥ మిత్రకుమారుడయ్యెదను మిత్రకుమారునిగూడి కేసరి । పుత్రసలానిబానరులు పొంతదగన్ గొనియాడ నేగి భూ । పుత్రినిఁజూడ నం ఘదన భోగమునమన్నన శేయుభక్తస ॥ మిత్రుడు రామమూర్తిమన మేలొనగూర్చు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౧ ॥ కనకనగేంద్రతుల్యులన గాదగు బెక్కు సహస్రకోట్లకా । ననచరసేనలన్ గని మనంబున నద్భుతమందిభానుసూ । నుని వినుతించి శీతనుగనుం గొనదోలుమటంచు నానతి । చ్చినఘనరామమూర్తిమన చింతలుబాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౨ ॥ అతని సద్గుణాన్వితుడనౌ హనుమంతుని చెంతజేరియా । జాతనుఁజూచి రమ్మని వెసన్ దనయుంగరమానవాలుగా । బ్రీతినొసంగియాఘనుని పెద్దరికంబొనరించు సద్దయో । పేతుడు రామమూర్తి మన పీడలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౩ ॥ అతడటులేగి విఘ్నముల నంతకరావణు

సుందర కాండ ఆరంభము.

లంకలో నభూ । సుత హడగాంచి దానవుల క్రుక్కడగించి పురిన్ దహించి వచ్చి తిననివచ్చికోమలి వచించు విధంబెరుగింప నంతసా । న్వితుడగు రామమూర్తిమన పీడలుబాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౪ ॥ అనతిచేలిముద్రికరయంబున నాతడొసంగమెచ్చి శా । బాసని కౌంగలించి వెన భానుజ కౌంగిటజేర్చి నీదువిశ్వాసము మేలుమేలబల జూడ తెరింగితినంచు మన్ననల్ । జేసిన రామమూర్తిమన చింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౫ ॥

యుద్ధకాండ ఆరంభము.

అనుపమశౌర్యులక్కతన యాంగదనీలనుషేణజాంబవ । త్పనసగవాక్షుమైందగజ తారసుహోత్రసునాధవాయుజుం । డిసేముఖకోట్లసంఖ్య

లవనాటులతో సమరాభిభోరసే । గిసఘనరామమూర్తిమన కీడులు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౬ ॥ అలదశకంధరానుజుడు నన్నకుబుద్ధులు సెప్పబోయిన । న్నులబడి దన్నుజేరుమనోజుడు దయ సేయుమటంచు మ్రొక్క గా । చెలిమివహించి నిన్ను ప్రభు జేసెదలంక కటన్న సద్దయా । జలనిధి రామమూర్తిమన జంటగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౭ ॥ తోయధిచెంత జేరుతరి తోయధి మెచ్చుచు ముబ్బ్రరో వ్వేసి । తోయధినింక సేయుదని దొడ్డవడిన్ శరమూనవీనతన్ । తోయధిపాహిపాహియన తోయధినిన్ కరుణించు సద్దయా । తోయధి రామమూర్తిమన తోడుగలండువిచార మేటికిన్ ॥ ౮౮ ॥ అతరిబార్వతీరమణు నచ్చట వేడ్క ప్రతిష్ట జేసి ప్రఖ్యాతి సమస్తవానర సహాయమునన్ నలుచేత నబ్ధిపై । సేతువు గట్టబంచి కపిసేనలతో నదిదాటు సద్గుణో । పేతుడు రామమూర్తిమన పీడలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౮౯ ॥ అంతసువేలభూధరము నందొకవింతగచెంతనుండిహ । నుమంతుడు జూపలంకను సమస్త నిశాటుల జూచియాత్తనా । కింతవిచారమైసురల నేమిదిలక్ష్యమటంచు ధీ । మంతుడు రామమూర్తిమన మంచిదలంచు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౦ ॥ అమరవిరోధిచెంత కమరాధిప శాత్రునిముందు తాయభారమున కునంపి వాడటు ధరాసుత నిచ్చుటకొప్పకున్న క్షాత్రము దసరారశయ్య మిక ధర్మము గానదనెంచు క్షాత్రధర్మమ్ము గల రామమూర్తి మనరక్షణశేయు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౧ ॥ ఘనబలసాధనల్ దనర గానసధూరిను రారి సేనలన్ । దునుముడటంచు వానరుల తోశలవిచ్చి సుమిత్రబుత్రునా । ట్లనెబురిగోల్చి పెక్కు బలులన్ సమరోర్వి బెనంగి ధావధిం । చినఘన రామమూర్తి మన చింతలుబాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౨ ॥ ఘనములడాగి కన్నులకు గానగరాక దశాననాత్మజుం । డనిమొననాగపాశముల నందరి బంధనశేయ పన్నగా । శనుసటుదల్చి దన్కహిమసర్పములన్ విదళించి మేలుగా । కొనురఘురామమూర్తి మనకోరికలిచ్చు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౩ ॥ లక్ష్మికేల నేకకపులన్ నరులన్ బారి

గొంకుమంచు ధూమ్రాక్షుడ కంపనుండల ప్రహస్తముఖుల్ బహు
కోట్లు దీర్పగా। నక్షయభంజనాంగదనలాదులచే సమయింపసేయు
కోహోత్సుకు రామమూర్తి మీన కాపద బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౪ ॥
వాలిసుతాదిమర్కటుల వల్ల మహాహవశూరులౌచులన్। గూలుట
కల్గి రావణుడు ఘోరతరార్భటితోడ నెదిర్పవా। తూలము మేఘ
ముల్ బరప దోలువిధంబదలించు ప్రౌఢశా। ర్దూలుడు రామమూ
ర్తి మన తోడుగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౫ ॥ చండతరార్భటుల్
జెలగ శైలచరాళిని ద్రింగుచున్ మహా। ద్దండుడు కుంభకర్ణుడటు
దార్కొని పోరొనరింప ఘోరకో। దండమునెత్తి యూఖలుని తత్క్షణ
మాత్రమె ద్రుంచు శౌర్యద। క్షుండగు రామమూర్తి మనజోడుగ
లండు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౬ ॥ అంతదశాననాజ్ఞ నునరాంతకు డాత
నిసోదరుండు దేవాంతకుడింక పెక్కులుమహాహవదక్షులుధిక్క
రింపన। త్రాంతకముఖ్యవానరుల నంపి సురారుల ద్రుంపసేయుధీమం
తుడు రామమూర్తి మనమంచిదలంచు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౭ ॥ కక్ష
వహించి ప్రౌఢుడతికాయుడు వీడతికాయుడేననన్। లక్షలకోట్లరా
క్షసబలంబులతో నని కేగవేగని। ర్లక్షత వారినందరను లక్ష్మణుచేనని
గూలచేయుబల్। దీక్షుడు రామమూర్తి మన దీనత బాపువిచారమే
టికిన్ ॥ ౯౮ ॥ అనుపమశూరుడింద్రజితుడత్తరి దెబ్బలడంపవాయు
నం। దనుడటు దెచ్చునౌషధమునన్ దగదేరి దినేంద్రసూనుయోధ
నగోనివీడుగాల్చుటకు శైలచరావళికెల్ల నాజ్ఞలి। చ్చినఘనరామ
మూర్తి మనచింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౯౯ ॥ అనివరవానరా
ధముల నంతరిద్రింగెద మంచుకుంభక। ర్ణునిదనయుల్ మహాబలవతు
ల్ జనుదేర సమీరజార్కనం। దనముఖ మర్కటాళివలనన్ హతోజ్జ్వ
లులుగా నొనర్పజే। సినఘన రామమూర్తి మనచింతలు బాపు విచా
రమేటికిన్ ॥ ౧౦౦ ॥ ఖరదనుజాత్మజుండు బహుగాదనుజుల్ దనవెంట
నంటరా నరులను దాకిమోహార మొనర్పమహాన్నుకలీల ఘోర

తోమరముల గుప్పితద్దళ సమన్విత మాఖలునిన్ వధించునే। ర్పరి
యగు రామ మూర్తి మన పాలగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౧ ॥
హాహామమొనర్చియగ్ని మహాహూస్త్రశక్తిమునున్ గ్రహించి
బ్రూ। ర్వామర ఘాట్సుతుండగ చరావళి నారటబుచ్చదక్షణం। బా
మును కృత్తిమంబడచి యాతనిభంగమొనర్చు సద్గుణ। స్తోముడురా
మమూర్తి మనతోడుగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౨ ॥ జానకిబో
లె వేరనొక దాన నిరూపణజేసి శక్రజి। త్తానలినాశ్తవిన్ దునుమనా
త్మననేక తలంపు లూరగా। నానిజమంతయున్ దెలిసి యూరథశాస
నమంచు ధైర్యమున్। బూనిన రామమూర్తి మన పోషణసేయు వి
చారమేటికిన్ ॥ ౧౦౩ ॥ మరలనతండొనర్చు నియమంబు సమాప్తినొ
నర్పనీకవ। త్తరి జరుసంగ బంచితన తమ్మునికిన్ శలవిచ్చి ఘోరసంగర
మున నామహాత్మువలనన్ ఘననాదుని జంపసేయునే। ర్పరియగు రామ
మూర్తి మనపాలగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౪ ॥ కోడుకురణంబు
లో దెగుటకున్ దశకంఠుడనేకభంగులన్। మిడికిమహాపరాక్రమయు
తుల పెక్కలనంపనంత నొక్కడెయెదిరించి ఘోర విశిఖంబుల
పాలొనరించు శౌర్యదక్షుడు ఘన రామమూర్తి మనజోడుగలండు
విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౫ ॥ మూలబలంబులిట్లు సహమూలముగాహత
మైన పెక్కుడై। త్యాలినుతింప ఘోరత దశాననుడాల మొనర్పన
త్తరిన్। వాలిసుతాదిమర్కటుల వల్ల సుపార్శ్వముఖాదియోధు
లన్। గూలుచు రామమూర్తి మన కోరికలిచ్చు విచారమేటికిన్ ॥
౧౦౬ ॥ ఘనమగు శక్తిబూని దశకంఠుడు లక్ష్మణునేసి మూర్ఛపా।
లొనరుప నాత్మసంశయము నొందుచు ధైర్యస్వభావలంబుదై। యనిమి
షవైరినవ్విత శరాంబుధిముంచియదల్చుమించునా। ధనగల రామ
మూర్తి మన జంటగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౭ ॥ ధరణివిచేష్టుడై బ
డిన తమ్ముని కౌంగిట జేర్చి హా సహోదరా। దరనిన్ను బాసిపేనటుల శో
కపుదుఃఖపయోధి దాటనే। దరియిక నాకటంచు ఘనుడు దైన్యతమా

నప్పుగా భారిక్ జారిక్ । బారలిన రామమూర్తి మన పోషణ శేయు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౮ ॥ అధిక బలుండు కేసరి ప్రియాత్మజుడ త్తరి వేగ సేగియా । పథములకొండ దెచ్చిన వెసర్ పరిశీలత నా సుషేణుడౌ । పథమొకటీయ నిద్రవిడు చందముగా ననుజుండు లేవసమ్మదపడు రామమూర్తి మన మోసము దీర్చు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౦౯ ॥ ఆలములందు మేలగుట కార్యమనుజ్ఞ దశాననుండు బా । తాలమునందు హేహామనియుతం బాసరించు టెరింగి దానిని । ర్మూలము నర్వవానర సమూహముల గ్ బసివించు యుక్తి సహ । శీలుడు రామమూర్తి మన చింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౦ ॥ వీరుకుఖడ్గ రోముడును వృశ్చికరోముడు సర్పరోముడుక్ । వారక నగ్నివర్ణుడిటు వంటిబలాఢ్యులనేకులంటిరా । గోరితృతీయ యుద్ధమున కుర్ జను దేరుద శాస్యతో ననిక్ । దూరిన రామమూర్తి మన తోడుగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౧ ॥ అన్ని విధంబునన్ బహుశతరాగ్రహులై సమరోర్విఘోర బా । ణాగ్నులు నగ్నివర్ణ ప్రముఖాదుల నాహుతులిచ్చి దక్కుడై । త్యాగ్ని లడంప నంగదముఖాంబువులన్ వెసజల్లు సాహసో । న్నగ్నుడు రామమూర్తి మన మంచిదలంచు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౨ ॥ ఇక సమయించు వేగ ధను జేంద్రుని నటంచను సాంజనస్వసా । యక సముదాయయుక్తమగు నాత్మరథంబు మహేంద్రుడంపద । క్కకనది నెక్కి నానిసముఖంబున మోహరమాచరించు సా । ధకుడగు రామమూర్తి మన దంటగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౩ ॥ ధీరుడు రావణుండు బహు తీక్ష్ణశిలీముఖముల్ నిగుడ్పనే । మ్మారకతత్తదర్హమగు మార్గశరంబుల చేనడంచి వృ । త్రారివిరోధిపై బహువిధాస్త్రతతుల్ గురిపించు ప్రౌఢవ్యా । పారుడు రామమూర్తి మన పాలగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౪ ॥ మరిమరి భోరిసంభవమానియనుజ్ఞ ననేకభక్తి భా । స్కరునకు మ్రొక్కి యాఘను ప్రసాదమునన్ దనుజేంద్రు నౌదలల్ । కరములు పెక్కులద్భుతముగా లిదలించి జెలంగుచుంచునే । ర్వరిపుడగు రామమూర్తి మన ప్రాపుగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౫ ॥ ధనుజుని

శిబ్బరదము లుదగ్రత దాదునుమాడ వెంట వెంటనె మొలువంగ నెవ్వసమునన్ కడున చ్చెరువందివానినా । భినియమృతంబునుండుట విభీషణు చే వినిదానిబాయజే । శినఘన రామమూర్తి మన చింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౬ ॥ అమరులు మింటనద్భుతము నందివిరుల్ గురిపింపనెల్లలో । కములకు మేల్ జనింపదన కత్తునిజంబనుపింపనబ్జజా । స్త్రముఘనమై వహింపసమరంబున రావణునిన్ వధింపు దు । ర్ధముడగు రామమూర్తి మన దంటగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౭ ॥ అదనుజేంద్రుండిట్లుహాత మాటకు హాయనుచున్ ప్రియాంగనల్ । సోదరుడున్ బయింబడచు శోకిలనూరట బుచ్చి ప్రేతకై । గాదగు సత్క్రియల్ క్రమముగా నొనరింపనొనర్చు సర్వమ । ర్యాదుడు రామమూర్తి మన రక్షణ శేయు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౮ ॥ మునుపభయంబొసంగుటే నమోఘముగా కపులెల్లసంతసంబునగొనియాడ రాక్షస ప్రభుత్వము కాదశకంధరానుజున్ । ఘనముగ నిల్పిపట్టణము గట్టసహాదరునంపు సద్దయా । వననిధి రామమూర్తి మన వాంఛలొసంగు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౧౯ ॥ దానవరాజ్యలక్ష్మికి ముదంబున దావిభుడౌట సంతసాం । భోనిధి నోలలాడిగుణభూషణుడైన విభీషణుండు మొంతో నయయుక్తివాక్యముల తో ప్రణుతింప బహూకరింపు స । న్మానుడు రామమూర్తి మన మంచిదలంచు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౨౦ ॥ అదనుజాధిపుండు ప్రియమారనొసంగ విభూషణావళుల్ । దాధరియింపగూడని తలంపున మారుతలికిన్ దినేంద్రపుత్రాదులకిచ్చి మిక్కిలి దయామతిమన్నన శేయు పెక్కుమ । ర్యాదుడు రామమూర్తి మన రక్షణ శేయు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౨౧ ॥ తలచుతలంపు దీరెనిక దానవనాథుడుగూలె మింభయము । బులుకడ తేరెనంచు భయముల్ వినుపింపగ సంప్రభంగిమా । తలినిచయంబు నన్ సుపరధంబును గొంచు మహేంద్రు జేరబో । బలికి పరామమూర్తి మన పాలగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౨౨ ॥ జనకజనద్గుణావళివి చక్షణగా జగముల్ నుతింపన

గ్నినిజోరబంచినాకధవ నీరజగర్భహరాదివేల్పులె । ల్లనుగొనియాడ
వంతనశాలర్పయథావిధినామెగూడివేల్ । గనుఘనరామమూర్తిమన
కాంతులొసంగు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౨౩॥ తననిజరాజధానికి ముదంబు
న జేరకుబేరపుష్పకం। బునదనుజేంద్రవానర సమూహముతోడగనెక్కి
ధారుణీ । తనయకుమార్గమండలి విధంబులుజూపుచుశీఘ్రలీలనే।గిన
ఘనరామమూర్తిమన కీడులుబాపువిచారమేటికిన్॥ ౧౨౪॥ మునవలెనీశ
శీంద్రులు సమానినులైజనుదేరనామనం । బునకిదిమోదమౌననుచు
భూసుతబల్కప్రమోదమందియ । ట్లనె శలవిచ్చివానర లలామలరా
జొనరింపుసద్దయా। వననిధిరామమూర్తిమన వాంచలొసంగువిచారమే
టికిన్॥౧౨౫॥ ఆజనుదారిలోనబ్రియ మాతనుతించిమునీంద్రుడౌభర।
ద్వాజుడువిందొనర్పపరి వారముతోసుఖలీలనాదినం। బాజటిలేంద్రమ
మందిరము నందువసించెనుదాశమానసాం । భోజుడురామమూర్తిమ
నపోషణశేయువిచారమేటికిన్॥ ౧౨౬॥ తనవనవాసదీక్షకు మితంబు
చతుర్దశవత్సరంబులౌ। దినమునకొటకాతురమతిన్ భరతుండెటులౌ
నొకోయటం । చనిమదినెంచిముందర రయంబునవాయుజునంపుజాల
జాలరౌ। చనగలరామమూర్తిమనచక్కగలందువిచారమేటికిన్॥౧౨౭॥
వినయవిధేయవృత్తిముని వీరునకుగ్రబణమిల్లియాజ్ఞగై । కొనియుట
జాహ్నవిన్గడచి గోరిగుహునిగరుణించియాయెడౌ । ధ్యనుగనినం
తవబొదవ నందికిన్దగజూపుచిట్టులే । గినఘనరామమూర్తి మనకీ
డులుబాపువిచారమేటికిన్॥౧౨౮॥ సరభసవార్ధిదేలిగుణ సాగరుడాభ
రతుండునాత్మసౌ । దరపరివారవైభవ యుతంబుగదానెదుటేగిపాద
పం । కరుహములందుమ్రొక్కలిడ గాసదయామతినాదరించునే ।ర్ప
రియగురామమూర్తిమన పాలగలందువిచారమేటికిన్॥౧౨౯॥ అతిశయ
భక్తితల్లులపదాంబురుహంబులమ్రొక్కియాయరుంధతియుతుడౌవ
సిష్ఠనకువందనమొనరించి సమున్నతుడౌ । గతికైన దత్తులాపగిదిగా విశ

రాకక్తులొనర్పుసద్గుణా । న్వితుడగురామమూర్తి మనవేదలబాపువి
చారమేటికిన్ ॥ ౧౩౦॥ ధనపతిపుష్పకంబునకు సుదారతనాజ్ఞలొసంగి
తమ్ముడుం । డునిలయంబుజేరినవి నీతుడునాభరతుండుమీరలిం కను
దగురాజచిహ్నములు గైకొనుడంచు నుతింపనట్లుగై । కొనుఘనరామ
మూర్తిమనకోరికలిచ్చువిచారమేటికిన్ ॥౧౩౧॥ మంగళస్నానభూషణ
సమన్వితులందరిగానొనర్చి దా।మంగళస్నానమాడియసమానదుకూల
విభూషణాంగుడై । మంగళభేరికాహళ సమస్తధ్వనుల్ చెలగన్ చెలం
గుకో। ఘాంగుడురామమూర్తి మనకాపదబాపువిచారమేటికిన్॥౧౩౨॥
ఘాధరణీభరంబు ధరణీశ్వరనే నవరింపలేకనీ । పాదుకలందుబెట్టితిక
ధారమునీయుదెయంచుదమ్ముడా । పాదుకలాత్మభక్తి పదపద్మములన్
తొడిగింపనొవ్వన । న్మోదుడురామమూర్తి మనమోనముదీర్చు విచార
మేటికిన్ ॥౧౩౩॥ తమతమతారతమ్యముల తమ్ములుమంత్రులువానరు
లహితుల్ । రమణులు రాజులధర్మలు బలంబులు నేనుగలుగ్గమురం
గముల్ । గ్రమమునబంక్తులైగొలువగా ముదమార నయోధ్యకే
గథా । రమణుడురామమూర్తిమన రక్షణశేయు విచారమేటికిన్॥
౧౩౪ ॥ వారిధిబంధనాదిజయ వర్తనవెల్లనుతించుచుమ్ మహా ।
కోరికమీరనాగరులు గుంపులుగాగనవీధి వీధినం । చారముతోను
రేంద్రభవ నంబునకీడగునాత్మగేహముల్ । జేరిన రామమూర్తిమ
మన చింతలుబాపువిచారమేటికిన్ ॥ ౧౩౫ ॥ అతరి దానవాధిపుని
కర్కకుమారున కంగదాద్రిబ । ఖ్యాతవనాటపుంగవుల కందరికిన్
దగుమందిరంబులన్ । బ్రీతిహితోపచారమొన రింపనౌహాదరు
నంపునద్దుణౌ । పేతుడు రామమూర్తిమన పీడలుబాపు విచారమే
టికిన్ ॥ ౧౩౬ ॥ ధనమణి భూషణాంబరవి తానములాభరతుండు
తొంటికం । టెను దనవేళనెక్కువ గణించినవింతనరానిరాసులౌ ।
ష్టసుదగనొప్పచెప్పిన చెలంగుచుసన్నియులాచిచాలను । చ్చినఘ

స్థిరరామమూర్తి మనచింతలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౩౭ ॥ గాధిజుడు నను స్తవస్తుత్యులు గూర్చిన మునీంద్రులు దానుసర్వని । ర్జరులు జనుల్ నుతింపసరసా సతితో జలధీజలంబులన్ । స్థిరగతి రాక్షసాళి కభిషేకమొనర్చె వెలంగ సుధారుణీ । శ్వరుడగు రామమూర్తి మన వెంటగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౩౮ ॥ తగు మణిభూషణాంబర వితానములంగ ములందుచాలధ । గ్గధగ్గగమంచు శోభిల ప్రధానులు వారలు వందిమాగధుల్ । బాగడ పుల్లోమజాధిపుని బోలి సభన్ విలసిల్లి రాజరా । జగుణ రఘురామమూర్తి మన కాపద బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౩౯ ॥ అన [illegible] జలజాప్తకులీనులు రాజ్యపాలనల్ । జేసిన వేళ నెక్కుడిగ శ్రేష్ఠముగన్ దశరథరాజ్యసింహాసనమెక్కి కోటిజల శాస్త్ర ప్రభన్ విలసిల్లు సత్కృపా । భ్యాసుడు రామమూర్తి మన పాలగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౦ ॥ ధింధిమి ధంధమిధ్వనులు దిక్కుల బిక్కటిలన్ సహస్రవాహనుల్ । పొందుగ ఛత్రచామరులు బూని బరాబరి గొల్వ మింట సం । క్రందన ముఖ్యులద్భుతము గాంచుచు ముచ్చట గూరి పింప సంతసంబందిన రామమూర్తి మన కాపద బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౧ ॥ చెలగి ధరామరుల్ బహువిశేష పురస్కానుకలిచ్చి మ్రొక్కుచు । స్తుతులతపస్విల్ వచింపపడ తుల్ జయహారతులీయ వారఘా । మలు నటనంబొనర్ప వసుమానమహామహిమంబుతో దశో । భిలు రఘురామమూర్తి మన పీడలు బాపువిచారమేటికిన్ ॥ ౧౪[illegible] ॥ ఆతరి వాసవుండు దనకంపిన కానుక దివ్యహారమున్ । సీతకొసంగి యాతరుణిచే హనుమంతునికంతముందుసం । ప్రీతిని సంగ జేశి మురిపించిన మించిన సద్గుణాగ్రణో । పేతుడు రామమూర్తి మన పీడలు బాపు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౩ ॥ ఘనమణిభూషణాంబరని కాయములందరికిచ్చి చాలమున్నలనొనరించి బాంధవజనంబుల రాజుల భానుజాదులన్ । ధనుజులనాత్మశీమలకు దలచనమ్మెల్లనొసంగ సద్దయా । వననిధి రామమూర్తి మన వాంఛలొసంగు విచారమేటి కిన్ ॥ ౧౪౪ ॥ శ్రమలనుమాటలేక కలుషంబులుపాల్ బడనీక జాతిధర్మము జెడనీక లోకుల నిరంతరమార్గయుచున్ సమస్తభోగములధరాసుతాయుతముగా బహునాళ్లిలలో మెలంగు శ్రీ । రమణుడు రామమూర్తి మన రక్షణ సేయువిచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౫ ॥

కవిసంరక్షణాదివిశేషము.

శారసనచ్చరిత్రముల నెల్ల కవిత్వము గా రచించి ప్రఖ్యాతిని పద్యవద్యమున కృతమునన్ దగు ధైర్యమానసా । స్వీతదృఢైకభక్తుడగు వెంకటకృష్ణుని బ్రోచుసద్గుణో । పేతుడు రామమూర్తి మన పీడలు బాపువిచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౬ ॥

ధరనన గారివంశమున దామరసాక్షపదాబ్జసక్తిబలెన్ । బరగిన రామయాఖ్యునకు భవ్యగుణాన్వితకొండమాంబయందున్ । దరుణికి బుత్రుడైన తన దాసుని వెంకటకృష్ణు నేలున । తత్కరుణుడు రామమూర్తి మన కాంక్షలొసంగు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౭ ॥

ఈ మెడకృష్ణదాసునకు నెల్లయు దానుగదోచి రామరామా యని జింప్వానాడుచు సమస్తమతం డొనరించు కర్మముల్ । తోయములందు తోయజము తో బలె న్వత్భ మొనర్చు సత్కృపా । తోయధి రామమూర్తి మన తోడుగలండు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౮ ॥

అనిశము కృష్ణదాసు కలు పావలి నెల్ల వడంచి నెమ్మనం । బున గలకొర్కలిచ్చు నిక పుట్టుట చచ్చుట లేక శాశ్వతం । బనదగు నైజలోకనిలయంబు జయంబొనగూర్చు నద్దయా । వననిధి రామమూర్తి మన వాంఛలొసంగు విచారమేటికిన్ ॥ ౧౪౯ ॥

పఠనాదివిశేషము.

ఇదివఠియించువుమానవులకీకృతికల్పితమనట్లుకాలెనా। పదలువారింపసేయుచుశుభంబులొసంగిసిరంతరంబును। న్నదమునబ్రోచియంత్యామునమోక్షసుఖంబొనగూర్చునద్దయా। న్పదుడగురామమూర్తిమునవాలగలండువిచారమేటికిన్॥౧౧౦॥

శ్రీరామకథా ప్రతిపాదక ధైర్యశతకము

సంపూర్ణము.

శ్రీ

ప్రకటన.

ఈదిగువనవ్రాయబడినశతకములు కేవలభక్తిరసముగా బహుమంచిగానున్నవి. ఎడమవైపు వ్రాయబడినగ్రంథములు ప్రస్తుతం రచియింపబడినవి యిందులోస్వాతత్యం చిత్తగించగా విశదంకాగలదు పేదవనిచ్ఛయించెదు నాముఖ్యసఖులు మొదలియినవారికి తగుమాత్రం స్వల్పప్రతులు నావలన అచ్చుకూర్పింపబడినవి అచ్చుకుపూర్వమే వీటియొక్కయు యింతకు పూర్వం నాచేరచియింపంబడి సర్వధారినామసంవత్సరములో అచ్చుకూర్పింపబడి కావలయువారికి వెలలేకుండా పంపగలనని ఆయాపుస్తకములయందే ప్రకటనవ్రాయబడి ఆప్రకారంవ్రయం కాబడినశతకములు అనగా యీదిగువవ కుడివైపు అగుపచ్చిన వాటియొక్కయు భక్తిరసము స్వాతంత్ర్యమును చూచి సార్వకాలమున్ను అచ్చుకూర్పించుక విక్రయపరుస్తు లాభమును సంపాదించుటకు నేకొరకు కొందరువర్తకులు మొదలయినవారు సర్కారువారి ఆక్టుప్రకారం తమపేరట రిజిష్టర్ చేసి యివ్వవలెనని బహుగాకోరియుందురుగాని ఆప్రకారం ఒక్కరియందే స్వాతంత్ర్యం పెట్టడంలో ఇతరులకు అధికారంలేనందున కొంతకాలం పిమ్మట గ్రంథములకు నష్టంసంభవించునని సందేహంవలన ఎవరికిన్ని రిజిష్టర్ చేయబడియుండదు. ఈగ్రంథములనుంచి ద్రవ్యలాభాభిలాషులైన వర్తకులేకాని ముద్రాక్షరశాలాధికారులేకాని కీర్తివిశేషమున కిచ్ఛయించెదు భగవద్భక్తులు మొదలయినవారలేకాని ఈ యావత్తుగ్రంథములున్ను తమతమ ఇష్టానుసారంగా వలయునప్పుడల్లా అచ్చుకూర్పించుకొనుటకు నిండా స్వాతంత్ర్యంవుండగలదు నావలన ఆటంకం యెంతమాత్రంలేదు యేవిధంవలనైనాగాని గ్రంథప్రచురమునకు సహాయులైన సత్పురుషులనుగురించి నిండా ప్రార్థించుచున్నాడను.

---

౧ శ్రీరంగశతకం సీసపద్యములు అంత్య నేమములు అచ్చటచ్చట మ్లేంఛశబ్దములు కూడా కూర్చబడినది.

౧ శ్రీరామకథాప్రతి పాదకధైర్యశతకం ఉత్పల మాలలు చంపకమాలలు రామాయణ కథానుసారముగా ప్రతికాలములో పఠనకు తగినదిగానున్నది.

౧ శ్రీకృష్ణకథా ప్రతిపాదక ధైర్యశతకం ఉత్పల మాలలు చంపకమాలలు భాగవతదసమస్కంధ కథానుసారముగా పఠనకు తగినదిగా నున్నది. పూర్వంలో స్వల్ప ప్రతులు అచ్చువేయింపంబడి వ్రయం అయినందున యిప్పుడు పునహా అచ్చువేయింపబడినది.

౧ విశ్వేశ్వరశతకం శార్దూల మత్తేభవృత్తములు ఈశ్వరపరం.

౧ సర్వసంబోధన కృష్ణశతకం కందపద్యములు.

౧ శ్రీహరిశతకం ఉత్పలమాలలు చంపకములు,

౧ హనుమంతశతకం కందపద్యములు రకారప్రాస.

౧ జీడికంటిరామశతకం కందపద్యములు రకారప్రాస.

౧ లక్ష్మీశతకం కందపద్యములు.

౧ శ్రీకృష్ణనామాంకిత స్త్రీవిరహ సీసశతకం.

గ్రంథకర్త.

అన్నగారి వెంకటకిషన్‌రావు,
హాలుమొకాం, బాగు
అంబరుపేట, హాయిదరాబాదు
దఖ్ఖన్.

తప్పొప్పులు.

పుటసంఖ్య	పద్యసంఖ్య	పంక్తిసంఖ్య	తప్పు.	వప్పు.
౧	౩	౮	దినీశ	దినేశ
౧	౪	౧౨	పురుషత్వముదగు	పురుషత్వముగాదగు
౧	౫	౧౬	దబున	దంబున
౨	౧౦	౧౬	నల్లు	నట్లు
౩	౧౭	౧౬	సంతసించినరామమూర్తి	సంతసించినఘనరామమూర్తి
౫	౩౪	౨౪	సమ్మదపడు	సన్ముదపడు
౬	౩౬	౩	అమకు	అమ్మకు
౬	౩౭	౯	పుతిని	పుత్రిని
౬	౪౦	౧౮	నేగడు	నేగుడు
౬	౪౦	౧౯	కింకసు	కింకనను
౬	౪౨	౨౬	డవుట	డొాట
౬	౪౨	౨౬	జాం	జాల
౭	౪౪	౫	శబరి	శబర
౭	౪౪	౫	దాయెునర్ప	దాటానర్ప:
౭	౪౬	౧౪	చిత్రకూటముఙ్గైకొనియచ్చటఙ్నిలువగాదగునంచు	చిత్రకూటమందాకరమంచునిల్వదగునంచు
౭	౪౭	౧౬	వేయబో	వేయగా
౮	౫౪	౧౫	మానిచే	మానిచే
౮	౫౪	౧౭	జంట	దంట
౯	౫౭	౨	కార్య	కామ్య
౯	౬౦	౧౦	బకదిన	ఒకదిన
౧౦	౬౫	౩	విధించు	వధించు
౧౨	౮౦	౨	ఇనతనయు	తనయుం
౧౨	౮౧	౬	కేసరి	కేసరీ

పుటసంఖ్య	పద్యసంఖ్య	పంక్తిసంఖ్య	తప్పు.	ఒప్పు.
౧౨	౮౧	౮	పభో	ప్రభో
౧౨	౮౨	౯	తుల్వ	తుల్య
౧౨	౮౩	౧౩	యూజాతను	భూజాతను
౧౨	౮౫	౨౦	ఆసితిచేతిముద్రిక	ఆసతియానవాలును
౧౨	౮౫	౨౧	దేర్చి	జేర్చి
౧౩	౮౭	౩	దస్నులబడి	దెప్పలబడి
౧౩	౮౭	౩	ననుక్షదయసేయు	ప్రభోదయశేయు
౧౩	౮౯	౧౪	లత్యామటంచుధీమంతుడు	లత్యామటంచూనెంచుధీమంతుడు
౧౩	౯౧	౧౭	శయ్యామిక	కయ్యామిక
౧౪	౯౫	౬	ముల్బరవ	ముక్బరవ
౧౫	౧౦౬	౧౯	వాలిసురాది	వాలిసుతాది
౧౫	౧౦౭	౨౨	సభావలంబుడై	సద్భావలంబుడై
౧౬	౧౧౨	౧౨	అన్ని	అగ్ని
౧౬	౧౧౩	౧౮	నానినమఃఖంబున	వాని
౧౬	౧౧౪	౨౨	గుడిపించు	నిగుడించు
౧౬	౧౧౫	౨౫	విదలించు	విదళించు
౧౬	౧౧౫	౨౬	నేర్పరితుడగు	నేర్పరియగు
౧౭	౧౧౬	౨	విభీమ	విభీష
౧౭	౧౧౮	౮	బ్రయాంగనల్	బ్రియాంగనల్
౧౭	౧౧౯	౧౨	వులెల్ల	వులెల్ల
౧౮	౧౨౫	౭	నమానినులై	సమానినులై
౧౮	౧౨౭	౧౬	జాలయోచన	యోచన
౧౯	౧౩౩	౯	ధరణీ	క్ష్మాధరణీ
౧౯	౧౩౬	౨౨	సద్దుణో	సద్గుణో
౨౧	౧౪౮	౧౩	ఈమెడ	ఏమెడ

ఈ దిగువ పేర్కొనబడిన తేదిసాడు కాని అంతకు పూర్వము కాని ఈ పుస్తకము వాపసు చేయవలెను. (తిరిగి ఈయవలెను)

5 MAR 1971	

శతకము　　　వ-29

రచయిత వేంకటకృష్ణరాయ , [illegible]
పుస్తకము శ్రీరంగ శతకము : శ్రీరామ [illegible] శతకము

ఈయవలసిన తేది.	ఈయవలసిన తేది.	ఈయవలసిన తేది.
5 MAR 1971		

END OF
TITLE